

עת להתחייבות מחודשת

בניית היחסים החדשים בין יהודים לנוצרים

בקיץ שנת 1947, התכנסו 65 יהודים ונוצרים מ-19 מדינות בסיליברג שבשווייץ. הם באו יחד על מנת לבטא את כאבם העמוק על השואה, את נחישותם להיאבק נגד האנטישמיות ואת שאיפתם לטפח יחסים טובים יותר בין יהודים לנוצרים. הם גינו את האנטישמיות הן כחטא נגד האלוהים ונגד האנושות והן כסכנה לתרבות המודרנית. ועל מנת לעסוק בשאלות חיוניות אלה, הם הוציאו מנשר בצורת 10 נקודות הקורא לכנסיות הנוצריות לשנות ולעצב מחדש את תפיסותיהן את היהדות ואת היחסים בין יהדות לנצרות.

כעת, יותר מ-60 שנה לאחר מכן, מוציאה המועצה הבינלאומית של נוצרים ויהודים קול-קורא חדש, והפעם הוא מכוון הן לנוצרים והן לקהילות יהודיות ברחבי העולם. הוא חוגג את יום השנה לאסיפת סיליברג שהייתה גם ראשיתה של המועצה הבינלאומית של נוצרים ויהודים. הקריאה של היום משקפת את הצורך לעדן את עשר הנקודות של סיליברג בהתאמה להתקדמויות בדיאלוג הבינדתי מאז אותו מסמך פורץ דרך של 1947.

קריאה חדשה זו כוללת 12 נקודות - המוצגות כיעדים המופנים לנוצרים וליהודים ולקהילות נוצריות ויהודיות גם יחד. לאחר רשימת 12 הנקודות ומספר משימות ספציפיות לכל נקודה, סוקר המסמך את ההיסטוריה של היחסים בין נוצרים ליהודים שסיפקה את המסגרת הקונטקסטואלית ואת הדחף המניע ליוזמתנו.

אנו, חברי המועצה הבינלאומית של נוצרים ויהודים, מדברים יחד בקריאה חדשה זו כיורשיהם הנאמנים של מסורותינו בעלות היסטוריה ארוכה של מאות שנות ניכור, איבה וסכסוך, זרועות מקרים של רדיפה ואלימות נגד יהודים באירופה תחת שליטה נוצרית כמו גם רגעים של חסד והכרה הדדית מהם יכולים אנו לשאוב השראה.

מדורבנים על ידי יוזמת סיליברג, עמלנו יחד להתגבר על הירושה של דעה קדומה, שנאה וחוסר אמון הדדי. באמצעות מחויבות רצינית לדיאלוג, בחינת מקורותינו ומסורותינו תוך ביקורת עצמית ולימוד ופעילות משותפת למען צדק, אנו מבינים איש את רעהו טוב יותר. אנו מקבלים איש את רעהו במלוא ההבדלים שבינינו ומאשרים את אנושיותנו המשותפת. אנו מבינים כי יחסי יהודים-נוצרים אינם "בעיה" העומדת "להיפתר" אלא תהליך מתמשך של לימוד ועידון. ואולי החשוב מכל, מצאנו ידידות ואמון. יחדיו ביקשנו ומצאנו אור.

המסע לא היה קל או פשוט, נתקלנו בהרבה מכשולים ועיכובים, כולל עימותים – חלקם רציניים למדי – סביב שאלות תיאולוגיות או התפתחויות היסטוריות. אבל נחישותנו להתמיד בדיאלוג למרות הקשיים, לתקשר בכנות ולהניח ששותפינו הם בעלי רצון טוב, סייעו לנו לסיים את המסלול. בשל סיבות אלה, אנו מאמינים שההיסטוריה, האתגרים וההישגים של הדיאלוג ביננו, הם רלבנטיים לכל מי שעוסקים בסכסוכים בינקבוצתיים ובינדתיים. ברוח זו, אנו יוצאים בקריאה זו לקהילות נוצריות ויהודיות ברחבי העולם.

עת להתחייבות מחודשת :

שתים עשרה הנקודות של ברלין

קריאה לקהילות נוצריות ויהודיות ברחבי העולם

אנו, המועצה הבינלאומית של נוצרים ויהודים והארגונים החברים בה, מחליטים בזה לחדש את מחויבותנו לעשר הנקודות של סיליברג שהיוו מקור השראה להתחלופנו. אשר על כן, אנו מוציאים קריאות אלה לנוצרים, ליהודים ולכל האנשים בעלי רצון טוב:

קריאה לנוצרים ולקהילות נוצריות

אנו מתחייבים ליעדים הבאים ומזמינים את כל הנוצרים והקהילות הנוצריות להצטרף אלינו במאמץ המתמשך לסלק כל שמץ של בוז כלפי יהודים ולהגביר את הקשרים עם קהילות יהודיות בכל רחבי העולם.

1. להיאבק באנטישמיות דתית, גזעית או בעלת כל צורה אחרת.

מבחינה מקראית

- על ידי הכרה בזהותו העמוקה של ישו כיהודי בן זמנו ופירוש תורותיו במסגרת הקונטקסטואלית של היהדות במאה הראשונה לספירה.
- על ידי הכרה בזהותו העמוקה של פאולוס כיהודי בן זמנו ופירוש כתביו במסגרת הקונטקסטואלית של היהדות במאה הראשונה לספירה.

- על ידי הדגשת העובדה שהידע שנרכש לאחרונה, הן על המשותף והן על ההפרדות ההדרגתית בין נצרות ליהדות, הכרחי להבנתנו הבסיסית את היחס בין יהודים לנוצרים.
- על ידי הצגת שתי הבריתות של כתבי הקודש הנוצריים כמשלימות ומאשרות זו את זו ולא כמתנגדות האחת לשנייה או נחותה/נעלה. אנו מעודדים עדות נוצריות המשתמשות בקבצי מקרא במהלך התפילה בכנסייה לבחור ולקשר בין טקסטים מקראיים המציעים תיאולוגיה מאשרת שכזו.
- על ידי יציאה בגלוי נגד קריאות נוצריות מעוותות של טקסטים מקראיים ביחס ליהודים וליהדות שעלולות לעורר גיחוך או טינה.

באופן פולחני

- על ידי הבלטת הקשר בין הליטורגיה היהודית לנוצרית.
- על ידי עשיית שימוש בעושר הרוחני של פרשנות המקרא היהודית.
- על ידי טיהור הליטורגיה הנוצרית מהיבטים אנטי-יהודיים במיוחד בדרשות, בתפילות ובמזמורים.

באופן קטכיסטי (מדריך עיקרי האמונה הנוצרית)

- על ידי הצגת היחסים בין נוצרים ליהודים בחינוך הנוצרי לכל הגילאים בטון חיובי תוך הדגשת היסודות היהודיים של האמונה הנוצרית ותיאור מדויק של הדרכים בהן יהודים עצמם מבינים את מסורותיהם ומנהגיהם. עניין זה כולל את תכניות הלימודים בבתי ספר נוצריים, בסמינרים ובתכניות חינוך למבוגרים.
- על ידי קידום מודעות למסורות ארוכות שנים של נצרות אנטי-יהודית וסיפוק מודלים לחידוש היחס הייחודי בין יהודים לנוצרים.
- על ידי הבלטת העושר הדתי העצום המצוי במסורת היהודית במיוחד באמצעות לימוד מקורותיה המוסמכים.

2. לקדם דיאלוג בינדתי עם יהודים.

- על ידי הבנת הדיאלוג כדבר הדורש אמון ושוויון בין כל המשתתפים ודחיית כל רעיון של שכנוע אחרים לקבל את אמונותיך.
- על ידי הערכת העובדה שהדיאלוג מעודד את משתתפיו לבחון באופן ביקורתי את תפיסותיהם, הן על מסורתם והן על שותפיהם לדיאלוג, לאור מפגש אמתי עם האחר.

3. לפתח הבנות תיאולוגיות של היהדות המאשרות את שלמותה וייחודיותה.

- על ידי סילוקן של כל תורות שלפיהן החליפו הנוצרים את היהודים כאומה העומדת בברית עם האל.
- על ידי הדגשת הייעוד המשותף של יהודים ונוצרים בהכנת העולם למלכות האל או לעידן העתידי.
- על ידי ייסוד יחסי עבודה שוויוניים והדדיים עם ארגונים יהודיים דתיים ואזרחיים.
- על ידי הבטחה שתנועות תיאולוגיות המתעוררות כיום באסיה, באפריקה ובאמריקה הלטינית וכן גישות פמיניסטיות, משחררות ואחרות ישלבו הבנה מדויקת של היהדות ויחסי יהודים-נוצרים בניסוחיהן התיאולוגיים.
- על ידי התנגדות למאמצים מאורגנים להמרת דתם של יהודים.

4. לשאול לשלום ירושלים.

- על ידי קידום האמונה בקשר האינהרנטי בין נוצרים ליהודים.
- על ידי הבנה מלאה יותר של הזיקה העמוקה של היהדות לארץ ישראל כנקודת מבט דתית בסיסית ושל הקשר של יהודים רבים עם מדינת ישראל כעניין של הישרדות פיסית ותרבותית.
- על ידי חשיבה מעמיקה על דרכים בהן ניתן לשלב טוב יותר את ההבנה הרוחנית של המקרא את הארץ לתוך פרספקטיבות של האמונה הנוצרית.
- על ידי ביקורת מדיניותם של מוסדות ממשלתיים וחברתיים ישראלים ופולסטיניים כל זמן שביקורת זו מוצדקת מבחינה מוסרית, ובה בעת, להכיר בזיקתן העמוקה של שתי הקהילות לארץ.
- על ידי ביקורת התקפות על הציונות במיוחד בשעה שביקורות אלה נעשות ביטויים לאנטישמיות.
- על ידי חבירה לפעילי שלום יהודים, נוצרים ומוסלמים, ישראלים ופולסטיניים, לבניית אמון ושלום במזרח תיכון בו יוכלו כולם לחיות במדינות בנות קיימא, בטוחות ועצמאיות, מושרשות בחוק הבינלאומי וזכויות אדם מובטחות.
- על ידי הגברת ביטחון ושגשוגן של קהילות נוצריות הן בישראל והן בפלסטין.
- על ידי עבודה למען יחסים משופרים בין יהודים, נוצרים ומוסלמים במזרח התיכון ובשאר העולם.

קריאה ליהודים ולקהילות יהודיות

אנו מתחייבים ליעדים הבאים ומזמינים את כל היהודים והקהילות היהודיות להצטרף אלינו במאמץ המתמשך לסלק כל שמץ של טינה וגיחוך כלפי נוצרים ולהגביר את הקשרים עם כנסיות נוצריות ברחבי העולם.

5. להכיר במאמצייהן של קהילות נוצריות רבות בשלהי המאה העשרים לתקן את גישותיהן כלפי יהודים.

- על ידי לימוד אודות תיקונים אלה באמצעות דיאלוג אינטנסיבי יותר עם נוצרים.
- על ידי דיון בהשלכות השינויים בכנסיות הנוצריות ביחס ליהודים והבנותיהן את היהדות.
- על ידי לימוד יהודים בכל הגילים אודות שינויים אלה, הן בקונטקסט של ההיסטוריה של יחסי יהודים-נוצרים והן על פי השלב החינוכי המתאים לכל קבוצה.
- על ידי הכללת אינפורמציות רקע בסיסית ומדויקת אודות הנצרות בתכניות הלימודים של בתי ספר יהודיים, בתי מדרש לרבנים ותכניות חינוך מבוגרים.
- על ידי לימוד הברית החדשה הן כטקסט המקודש של הנצרות והן כספרות שנכתבה במידה רבה על ידי יהודים בקונטקסט היסטורי-תרבותי דומה לזה של הספרות הרבנית המוקדמת, ובכך להציע תובנות להתפתחות היהדות במאות הראשונות של הספירה הכללית.

6. לבחון מחדש טקסטים יהודיים וליטורגיה לאור תיקונים נוצריים אלה.

- על ידי התמודדות עם טקסטים יהודיים הנראים קסנופוביים או גזעניים, תוך הבנה של מסורות דתיות רבות ישנם טקסטים מרוממים ומעוררי השראה כמו גם טקסטים בעייתיים. הדגש בכל המסורות הדתיות צריך להיות על טקסטים המקדמים סובלנות ופתיחות.
- על ידי הצבתם של טקסטים בעייתיים בקונטקסט ההיסטורי שלהם במיוחד כתבים מתקופות בהן יהודים היו מיעוט נרדף, מושפל וחסר-אונים.
- על ידי הידרשות לשאלה של פרשנות מחדשת אפשרית, שינוי או השמטה של חלקים מהליטורגיה היהודית המתייחסים לאחרים בדרכים בעייתיות.

7. להבחין בין ביקורת הוגנת של ישראל לבין אנטישמיות.

- על ידי הבנה וקידום דוגמאות מקראיות של ביקורת מוצדקת כביטויים של נאמנות ואהבה.
- על ידי עזרה לנוצרים להעריך את העובדה שזהות קהילתית וערבות הדדית מהותיות להבנה עצמית יהודית וכן לאמונה ולמעשה הדתי. ועל כן, התחייבות מעשית לקיומה ובטחונה של מדינת ישראל היא בעלת חשיבות גדולה לרוב היהודיים.

8. לעודד את מדינת ישראל בפעילותה להגשמת האידאליים המוצהרים במסמכי הייסוד שלה, משימה שאותה חולקת ישראל עם אומות רבות בעולם.

- על ידי הבטחת שוויון זכויות למיעוטים דתיים ואתניים, ובכללם נוצרים החיים במדינה היהודית.
- על ידי השגת פתרון של צדק ושלום לסכסוך הישראלי-פלסטיני.

קריאה לקהילות נוצריות לקהילות יהודיות ולאחרים

אנו מתחייבים ליעדים הבאים ומזמינים יהודים, נוצרים ומוסלמים, יחד עם כל אנשי אמונה ורצון טוב לכבד תמיד את האחר ולקבל את ההבדלים בין איש לרעהו וכבודו.

9. להגביר את החינוך הבינדתי והבינתרבותי.

- על ידי מאבק בדימויים שליליים של אחרים ולימוד האמת הבסיסית שכל אדם נברא בצלם אלוהים.
- על ידי העמדת נושא הסרתן של דעות קדומות כלפי האחר בעדיפות גבוהה בתהליך החינוכי.
- על ידי עידוד של לימוד הדדי של טקסטים דתיים כך שיהודים, נוצרים, מוסלמים וחברי קבוצות דתיות אחרות יוכלו ללמוד איש מרעהו ואיש עם רעהו.
- על ידי תמיכה בפעילות חברתית משותפת ברדיפה אחר ערכים משותפים.

10. לקדם חברות בינדתית ושיתוף פעולה וכמו כן צדק חברתי בחברה הגלובלית.

- על ידי חגיגת ייחודו של כל איש וקידום רווחה פוליטית, כלכלית וחברתית לכל אדם.
- על ידי הכרה בבני מסורות דתיות, שהיגרו למולדות חדשות בהן נעשו חלק של מיעוט דתי, כאזרחים שווים.
- על ידי חתירה לזכויות שוות לכל בני האדם ללא קשר לדתם, מינם או נטייתם המינית.
- על ידי הכרה והתמודדות עם העובדה שרגשות של עליונות דתית – ותחושה נלווית שדתות אחרות הן נחותות- נוכחות בכל מסורת כולל זו שלנו.

11. להגביר את הדיאלוג עם גופים פוליטיים וכלכליים.

- על ידי שיתוף פעולה עם גופים פוליטיים וכלכליים בכל עת שיתאפשר הדבר כדי לקדם הבנה בינדתית.
- על ידי הפקת תועלת מהעניין הגובר של קבוצות פוליטיות ודתיות ביחסים בינדתיים.
- על ידי ייזום דיון עם גופים פוליטיים וכלכליים סביב הצורך הדחוף לצדק בקהילה הגלובלית .

12. לקשור קשרים עם כל אלה שעבודתם מגיבה לתביעות של אחריות סביבתית.

- על ידי טיפוח מחויבות לאמונה שעל כל בן אדם מוטלת המשימה לדאוג לכדור הארץ.
- על ידי הכרה בחובה המקראית המשותפת ליהודים ולנוצרים כלפי הבריאה והאחריות ליישמה בשיח ובמעשה הציבורי.

לכל האתגרים ותחומי האחריות הללו, אנו - המועצה הבינלאומית של נוצרים ויהודים והארגונים החברים בה- מתחייבים.

ברלין, גרמניה, יולי 2009

בכינוס הבינלאומי והאסיפה הכללית השנתית של המועצה הבינלאומית של נוצרים ויהודים.